

Vanhan saksalaiskoneen hylkyä sukellaan merestä Hangossa

HELI SAAVALAINEN
Helsingin Sanomat

HANKO-Ilmailumuseo on siirtänyt tutkimuksensa veden alle Hangossa. Täktomin edustalla sukellaan merestä toisen maailmansodan aikaisen saksalaiskoneen hylkyä.

Junkers 88 -pommikone on noin neljän metrin syvyydessä, on ollut jo 56 vuotta. Venäläiset ampuivat koneen alas välirauhan aikana 1941, jolloin Hankoniemi oli Neuvostoliiton merisotilaallisen tukikohta.

Koneen hylky on hajallaan meren pohjassa. "Se on auki kuin sardiinipurkki", sukeltaja Rauno Koivusaari Baltic Eye Oy:stä kertoo. Hän johtaa pumppaustyötä, jonka avulla koneen jäännöksiä on kaivettu esiin hiekalta. Koneen jäännösten ympärille on kaivettu toista metriä syvä oja, jota ympäröivät suuret hiekkakasat.

Ilmailumuseon leirillä meren pohjasta on nostettu koneen osia: mittareita, radio, apukompassi, hydraulikkapumppu.

Vähän väliä sukeltaja tuo lisää osia; tukiveneessä olijat jännittävät, josko niistä löytyisi se Tärkein.

Museon perustama veteen pudonneiden hylkyjen tutkimusryhmä etsii osista sarjanumeroa, joka kertoi koneen historian. Tärkeää numeroa ei kuitenkaan löytynyt perjantai-iltaan mennessä.

"Metalli on niin hapettunutta", museon tutkija Tapio Suhonen sanoo. Hän sukelsi itsekin hyllylle ja piirsi siitä kuvan.

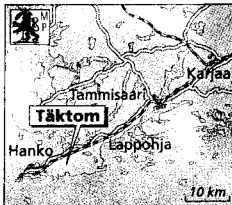
"Yksi ammuttiin alas 3.7.1941"

Suhosen mukaan kone on todennäköisesti Junkers 88 A-5-mallin pommittuskone. Se lähti todennäköisesti liikkeelle Baltiasta pommittamaan neuvostotukikohtaa. Venäläiset upottivat koneen heinäkuussa 1941.

Suomalainen tiedusteluyksikö raportoi tapahtumasta tiedus-

Avhventen seurassa meren pohjassa makaava hylky on kaivettu esiin hiekasta.

detty vuosikymmeniä. Hankolaiset kalastajat löysivät sen jo 1940-luvun lopulla. Aina viime syksyyn saakka konetta on kuitenkin luultu venäläiseksi.

Koneen mukana pohjaan painui todennäköisesti neljä miestä. Heikki Moisio pitää epätodennäköisenä, että miehistö olisi ehtinyt hypätä osuman jälkeen.

Moisio näyttää sukeltaja Kai Kaartisen vedestä tuomia ohjajavyön solkia: "Katso nyt. Kaverille on tullut kiire: soljet ovat ihan repeytyneet."

Mereen putosi satoja koneita

Hangon sukellukset ovat ensimmäinen Ilmailumuseon vedenalainen tutkimuskohde. Museo on aloittamassa projektin ve-

teen pudonneiden hylkyjen tutkimiseksi.

"Toiveena on, että museoon saataisiin kokonaisiaakin hylkyjä", Suhonen toivoo.

Suomen merialueella on Suhosen mukaan satoja sodanaikaisia lentokoneiden hylkyjä. Niitä on paljon myös Hangon edustalla.

"Kesäkuun ja joulukuun välillä 1941 täällä oli aikamoiset räihinät, kun venäläisiä ryhdyttiin ajamaan pois."

Ilmassa oli paljon saksalaisia, jotka tulivat oma-aloitteisesti autamaan suomalaisia.

Hylkyjen tutkimisella on Suhosen mukaan kiire, sillä niitä on ehditty myös ryöstää.

Suhonen kuitenkin painottaa, että kaikki sodanaikaiset lentokoneiden hylkyt ovat sotamuseon omaisuutta; niihin ei saa sukeltaa

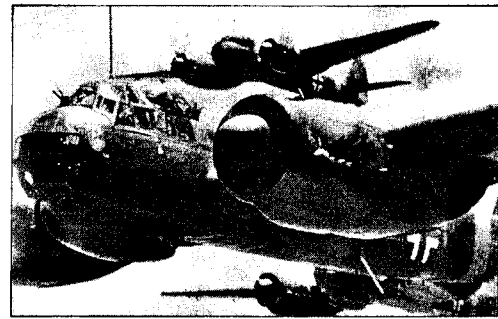
ilman lupaa. Koneissa voi olla muun muassa ammuksia.

Operaatio Barbarossa

Hangon vuokra-aikana 1940-41 Hankoniemi oli Neuvostoliiton merisotilaallinen tukikohta. Vuokra-ajan lopulla, 1941 jälkipuoliskolla Hangon rintamalla ja Hankoniemen rannikolla käytiin ankaria taisteluja.

Saksalaisten venäläisiä vastaan käymät ilmataistelut - joiden tuksinassa myös Täktominlahden pohjassa makaava kone upposi - olivat ilmeisesti osa Hitlerin aloittamaa jättiläismäistä operaatio Barbarossaa.

Käydessään ilmasotaa brittejä vastaan Hitler avasi 22. kesäkuuta 1941 uuden rintaman hyökkä-

Kuvassa on suomalaisten käyttämä Junkers 88 A-4.

Sukeltaja Kai Kaartinen tuo löytöjään Rauno Koivusaarelle.

mällä Neuvostoliittoon. Suomi ei heti liittynyt sotaan, vaikka se oli jo tehnyt liikekannalleponon ja maassa oli runsaasti saksalaisia taistelujoukkoja. Jatkosota alkoi kuitenkin jo 25. kesäkuuta 1941.

Operaatio Barbarossa sujui aluksi hyvin, mutta jo vuodenvaihteessa 1941-1942 saksalaisten eteneminen pysähtyi Moskovan edustalle, ja Saksan voimat alkoivat kulua.

HARRI KÖYKKÄLÄ

VESA-MATTI VÄÄRÄ